

ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΜΑΘΗΜΑ: Ιστορία

ΤΑΞΗ: Γ΄ Γυμνασίου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Τετάρτη 15 Ιουνίου 2016

ΧΡΟΝΟΣ: 2 ώρες

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ:

- α) Να γράψετε μόνο με μπλε ή μαύρο μελάνι.
- β) Οι ερωτήσεις να απαντηθούν στα φύλλα εξέτασης που σας δίνονται.
- γ) Να σημειώσετε στα φύλλα εξέτασης τα στοιχεία σας (ονοματεπώνυμο, τμήμα και αριθμό).
- δ) Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού.
- ε) Δεν επιτρέπεται η χρήση φωσφορούχου μαρκαδόρου.

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από έξι (6) σελίδες

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

(4 μονάδες)

Να απαντήσετε **ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ** και στα δύο (2) σκέλη της ερώτησης 1.

1. α. Να γράψετε τα γράμματα της στήλης Α΄ και δίπλα στο καθένα τον αριθμό της στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Στη στήλη Β΄ περισεύει ένα στοιχείο.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
A. Αμερικανική επανάσταση	1. Κίνημα στο Γουδί
B. Κυριάκος Μάτσης	2. Κομιτατζήδες
Γ. Αποικιοκρατία	3. Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών
Δ. Στρατιωτικός Σύνδεσμος	4. Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας
	5. Ιμπεριαλισμός

(μον. 4 X 0,5 = 2)

β. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι ορθό ή λανθασμένο γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Η *Αόρατη Αρχή* ήταν η ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας μέχρι να αναλάβει ο Αλέξανδρος Υψηλάντης ως Γενικός Επίτροπος της Αρχής.
2. Το *κίνημα των Νεοτούρκων* διαδραμάτισε θετικό ρόλο στην ειρήνη και τη συνεργασία στην περιοχή της βαλκανικής χερσονήσου.
3. Η *Μεγάλη Ιδέα* ήταν η πολιτική της διεύρυνσης των ελληνικών συνόρων και της απελευθέρωσης των αλύτρωτων Ελλήνων.
4. Οι απόψεις του Ρήγα Φεραίου για την οργάνωση του νέου ελληνικού κράτους ήταν επηρεασμένες από τις ιδέες των γάλλων διαφωτιστών.
5. Ο *φιλελληνισμός* ήταν το κίνημα συμπαράστασης των ξένων προς τους επαναστατημένους Έλληνες.
6. Ο Ροβεσπιέρος αντιμετώπισε με δημοκρατικά μέσα τους ύποπτους για αντεπαναστατική δράση.
7. *Δυτικό μέτωπο* ήταν τα χαρακώματα αντιπαράθεσης Γάλλων και Γερμανών κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.
8. Οι Άγγλοι προχώρησαν σε προγραφές εκτελώντας 486 ανώτερους κληρικούς και προκρίτους μόλις ξεκίνησε ο αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α. (1955 – 1959).

(μον. 8 X 0,25 = 2)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

(6 μονάδες)

Να απαντήσετε σε **δύο (2) ΜΟΝΟ** από τις πιο κάτω ερωτήσεις.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1. Να γράψετε κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω:

α. Εθνικός διχασμός (επεξήγηση όρου, πρωταγωνιστές)

(μον. 1)

β. Συνθήκη των Σεβρών (πότε, τι προνοούσε για το καθεστώς της Σμύρνης)

(μον. 1)

γ. Νομοθετικό Συμβούλιο (ο ρόλος του, σχολιασμός της σύνθεσης και της λειτουργίας του)

(μον. 1)

2. **α.** Να παρουσιάσετε και να εξηγήσετε **τρία (3)** αίτια που οδήγησαν τους Έλληνες σε εμφύλιο πόλεμο στα χρόνια της ελληνικής επανάστασης.

(μον. 1,5)

β. Να εξηγήσετε **τρεις (3)** σοβαρές επιπτώσεις του εμφύλιου πολέμου κατά τη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης.

(μον. 1,5)

3. α. Η πολιτική του Ιωάννη Καποδίστρια θεωρείται ότι στόχευε στον εκσυγχρονισμό της ελληνικής κοινωνίας. Να τεκμηριώσετε την πιο πάνω θέση παρουσιάζοντας το έργο του Καποδίστρια στον τομέα της οικονομίας.

(μον. 1,5)

β. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε **τρεις (3)** λόγους για τους οποίους ο Καποδίστριας δέχθηκε σκληρή κριτική από την αντιπολίτευση.

(μον. 1,5)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

(8 μονάδες)

Να απαντήσετε σε **δύο (2) ΜΟΝΟ** από τις πιο κάτω ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.

1. Αφού παρατηρήσετε προσεκτικά τις πιο κάτω λαϊκές **εικόνες 1 και 2** που παραπέμπουν στον Α΄ Βαλκανικό πόλεμο και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις.

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Πηγή: <http://users.sch.gr/pchaloul/Valk-polemoi.htm>

α. Ποιες χώρες συγκρότησαν τη Βαλκανική Συμμαχία και ενάντια σε ποια δύναμη στράφηκαν ;
(μον. 1)

β. Να εξηγήσετε **τρία (3)** αίτια του Α΄ Βαλκανικού πολέμου.
(μον. 1,5)

γ. Πώς διαφοροποιήθηκαν οι συμμαχίες στον Β΄ Βαλκανικό πόλεμο και γιατί;
(μον. 1,5)

2. Αφού μελετήσετε τα **παραθέματα 1 και 2** και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

α. Να αναπτύξετε **δύο (2)** παράγοντες που συνέβαλαν στη Μικρασιατική Καταστροφή. (μον. 2)

β. Τι προνοούσε η συνθήκη της Λοζάνης (1923); (μον. 1)

γ. Να αναπτύξετε **δύο (2)** συνέπειες της Μικρασιατικής Καταστροφής. (μον. 1)

Παράθεμα 1

Η κυβέρνηση της Άγκυρας σ' όλο το διάστημα της στασιμότητας των στρατιωτικών επιχειρήσεων προετοίμαζε με μεγάλη μυστικότητα την τελική στρατιωτική αναμέτρηση. Από άποψη δύναμης πυρός και αριθμού μαχητών ο ελληνικός στρατός δεν υστερούσε. Όμως η μαχητικότητα και το ηθικό του ήταν σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Η πολύμηνη αδράνεια στο μέτωπο, με την διαρκή παρενόχληση των τούρκων ανταρτών μεγάλωσε ακόμα πιο πολύ την κούρασή του. Καθημερινά εκδηλωνόταν όλο και πιο πολύ η θέληση των στρατιωτών για το σταμάτημα του πολέμου. Η οξύτατη διαμάχη των βενιζελικών και αντιβενιζελικών στελεχών του στρατού δημιουργούσε συνθήκες αποσύνθεσής του. Η κυβερνητική πολιτική της ευνοιοκρατίας προς τους αντιβενιζελικούς αξιωματικούς και η σκανδαλώδης διαγωγή και ζωή των αξιωματικών στα μετόπισθεν δεν μπορούσαν να είναι παράγοντες εξάλειψης του πολιτικού διχασμού στον στρατό. Αντίθετα, οδήγησαν τα πράγματα στα άκρα. Τόσο μεγάλη ήταν η σύγκρουση ανάμεσα στις δύο παρατάξεις που μια τουρκική εφημερίδα, ή Ιλερί (=Εμπρός) δημοσίευσε φωτογραφία του τότε βενιζελικού συνταγματάρχη Γ. Κονδύλη με τον τίτλο «Ο συνταγματάρχης Γ. Κονδύλης σύμμαχος του Κεμάλ».

Νίκος Ψυρούκης, *Η Μικρασιατική Καταστροφή, 1918-1923*, Αιγαίον-Κουκίδα, Λευκωσία 2000, σ.23

Παράθεμα 2

Στην ουσία, η ανταλλαγή των πληθυσμών σηματοδότησε την οριστική μετάβαση από την πολυεθνική και πολυθρησκευτική Αυτοκρατορία στα ομοιογενή εθνικά κράτη. Η ριζική λύση της Ανταλλαγής λοιπόν, παρ' όλο που προκρίθηκε με στόχο να επιλύσει ένα μακροχρόνιο ζήτημα και να προλάβει νέες εθνικές συγκρούσεις, δημιούργησε ταυτόχρονα δύο νέα ζητήματα: το ζήτημα των μειονοτήτων και το θέμα των προσφύγων. Η επαχθέστερη κληρονομιά της συνθήκης της Λοζάνης υπήρξε πράγματι η ανάγκη εγκατάστασης και ενσωμάτωσης των ανταλλαγέντων προσφύγων στο ελληνικό κράτος. Επρόκειτο για μια τεράστια επιχείρηση, για την οποία ιδρύθηκαν ειδικοί θεσμοί και ζητήθηκε διεθνής στήριξη. Η άφιξη των προσφύγων αναδιαμόρφωσε τις κοινωνικές και πολιτικές συγκρούσεις στην Ελλάδα, ενώ η εγκατάστασή τους προσέκρουσε συχνά στην εχθρότητα των ντόπιων πληθυσμών.

Η συνθήκη της Λοζάνης μπορεί να θεωρηθεί ως η συνθήκη με την οποία οριστικοποιήθηκαν τα σύνορα του ελληνικού έθνους - κράτους ύστερα από έναν αιώνα αλυτρωτικής πολιτικής. Με την εξαίρεση της προσάρτησης των Δωδεκανήσων, τα σύνορα του 1923 έμειναν ίδια έως σήμερα. Η οριστικοποίηση όμως των συνόρων, που στην πραγματικότητα σήμαινε τον διπλασιασμό του εθνικού εδάφους, δεν βιώθηκε ως επιτυχία αλλά ως καταστροφή - όπως και ήταν. Η Ελλάδα, λόγω της μικρασιατικής εκστρατείας, είχε υποστεί τεράστιες απώλειες σε όλα τα επίπεδα, για να καταλήξει, με εξαίρεση τη Δυτική Θράκη, στα ίδια σύνορα που είχε επιτύχει με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου.

Χριστίνα Κουλούρη, *Συνθήκη της Λοζάνης: Ξεριζωμός στο όνομα της ειρήνης*, εφημ. *Το Βήμα*, 5.01.2013

3. Αφού μελετήσετε την **εικόνα 3** και το **παράθεμα 3** και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

Εικόνα 3

Πηγή: <https://www.pinterest.com/pin/460915343089664386/>

Παράθεμα 3

Η γαλλική επανάσταση, ως ιδεώδες για τους άλλους λαούς σήμαινε απελευθέρωση από τα φεουδαρχικά δεσμά, την κατάκτηση των δικαιωμάτων της Τρίτης Τάξης και, γενικότερα, την οικουμενικότητα του συνθήματος: Ελευθερία – Ισότητα – Αδελφότητα. Η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Πολίτη (Αύγουστος 1789) και το Σύνταγμα του 1791 θα γίνουν για έναν αιώνα σημεία αναφοράς για τα δημοκρατικά και αντιμοναρχικά κινήματα. Ουσιαστικά άλλαξε τη ροή της ιστορίας και τις ευρωπαϊκές ισορροπίες, σημαίνοντας το τέλος του Παλαιού Καθεστώτος. Επίσης η εμφάνιση του θεσμού των Λεσχών θα συμβάλει καθοριστικά στην εξέλιξη των μετέπειτα πολιτικών κομμάτων. Κατοχυρώνονται οι ελευθερίες, η ισότητα και τα δικαιώματα των πολιτών. Για πρώτη φορά μετά την ελληνική αρχαιότητα δίνεται στην έννοια *πολίτης* η σημασία του υπεύθυνου ατόμου με συνείδηση των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων του.

Borejsza, J. W., *Η Γαλλική Επανάσταση, η Πολωνία και η Κεντροανατολική Ευρώπη*

Πηγή: <https://istoriatexnespolitismos.wordpress.com>

(Διασκευή)

α. Να αναφέρετε τις κοινωνικές τάξεις στην προεπαναστατική Γαλλία.

(μον. 1)

β. Παρουσιάζοντας την οικονομική, κοινωνική και πολιτική κατάσταση της κάθε τάξης, να εξηγήσετε πώς αυτός ο ταξικός διαχωρισμός αποτέλεσε το βασικό αίτιο της γαλλικής επανάστασης.

(μον. 1,5)

γ. Η περίοδος της γαλλικής επανάστασης αποτέλεσε τομή στην παγκόσμια ιστορία. Να τεκμηριώσετε την άποψη αυτή με **τρία (3)** στοιχεία.

(μον. 1,5)

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

(2 μονάδες)

Να απαντήσετε σε **μια ΜΟΝΟ** από τις πιο κάτω ερωτήσεις.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

1. **α.** Για ποιους λόγους οι Κύπριοι εξεγέρθηκαν εναντίον των Άγγλων τον Οκτώβριο του 1931; (μον. 1)
β. Ποια αυστηρά μέτρα και απαγορεύσεις επέβαλαν οι άγγλοι αποικιοκράτες μετά την εξέγερση; (μον. 1)
2. **α.** Αφού παρατηρήσετε προσεκτικά τις **εικόνες 4 και 5** να αναφέρετε το ιστορικό γεγονός στο οποίο παραπέμπουν και τις συμφωνίες που υπογράφηκαν για το συγκεκριμένο γεγονός. (μον. 0,5)

Εικόνα 4

Πηγή: http://www2.parliament.cy/parliamentgr/002_11_01.htm

Εικόνα 5

Πηγή: <http://colnect.com/el/coins>

- β.** Να αναφέρετε **δύο (2)** πρόνοιες του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας που θεωρήθηκαν αρνητικά στοιχεία για την ομαλή λειτουργία του κράτους. (μον. 1)
- γ.** Με ποιον τρόπο ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ', προσπάθησε να διορθώσει τις πρόνοιες αυτές και ποιο ήταν το αποτέλεσμα της ενέργειας αυτής; (μον. 0,5)

Η Διευθύντρια

Δρ Μαρία Γεωργίου

